

**Михайло Іванович Толстой
(03.03.1928 — 15.06.2017)**

15 червня 2017 р. геологічна спільнота України зазнала важкої втрати. У віці 89 років пішов з життя заслужений професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Михайло Іванович Толстой, лауреат численних національних і міжнародних відзнак. Декілька поколінь геологів України, близького і далекого зарубіжжя знали М. І. Толстого як видатного діяча освіти, самобутнього вченого і здібного організатора, чудову людину. З ним пов'язана ціла епоха геологічної галузі, освіти та науки України.

Народився Михайло Іванович 3 березня 1928 р. у Києві. Становлення його як ученого і викладача відбувалось у непрості часи, що припали на воєнні та післявоєнні роки. Широке коло інтересів М. І. Толстого, що охоплювало фундаментальні і прикладні

аспекти геології, геофізики, екології, сформувалося під впливом потужного і талановитого наукового оточення. Це передусім В. І. Лучицький, Є. С. Бурксер (науковий керівник), М. П. Семененко, Б. О. Гаврусевич, В. Б. Порфір'єв, директор УкрДГРІ М. М. Муровцев, С. І. Субботін.

Педагогічна та організаторська діяльність Михайла Івановича Толстого була тісно пов'язана з Київським державним університетом (КДУ) ім. Т. Г. Шевченка. Свій потяг до польової геологічної роботи він реалізовував під час численних господарських робіт геологічного напрямку та тематичних робіт (Україна, Казахстан, Північний Кавказ, Забайкалля, Вірменія, Кольський півострів, Словаччина, Угорщина, Хорватія, Німеччина) у 1950—1990 рр. у складі експедицій Проблемної наукової

лабораторії фізико-хімічних досліджень гірських порід КДУ. Цей період життя був надзвичайно плідний: викладач в КДУ (доцент (1964—1971), професор (1971—2003), завідувач кафедри геофізики та геофізичних методів пошуків родовищ корисних копалин (1975—1981), провідний науковий співробітник (2003—2016)); доктор геолого-мінералогічних наук (1971), головний редактор збірника «Прикладна геохімія і петрофізика» (1974—1991), голова Петрофізичної комісії АН СРСР (1983—1991), голова секції геології НТС Мінвузу України (1980—1991).

Науковий здобуток Михайла Івановича Толстого складається з більш як 250 статей, 12 монографій, 6 навчальних посібників, 4 підручників, 12 винаходів, 1 наукового відкриття. Під його керівництвом захищено 16 кандидатських і 14 докторських дисертацій. Він розробив і викладав понад 5 лекційних курсів.

Багато хто знає Михайла Івановича як талановитого педагога, організатора і колегу, який допомагав у науковій і освітянській діяльності, і не лише в галузі геології. Зі створеної їм наукової школи «Кількісний розподіл хімічних елементів і фізичних властивостей в магматичних утвореннях» у свій час вийшло багато дослідників (професори В. Г. Молявко, Г. Т. Продайвода, М. Н. Жуков, доценти І. М. Остафійчук, А. В. Сухорада, А. П. Гожик, А. Ю. Серга, В. М. Кадурін та багато інших). Слід відзначити його співпрацю зі співробітниками Інституту геофізики НАН України (В. І. Старостенко, В. П. Коболь, Т. С. Лебедев, М. І. Орлюк, В. Ю. Максимчук, С. І. Шепель та ін.).

Світла пам'ять Вченому, заслуженому професору Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Михайлу Івановичу Толстому. Висловлюємо співчуття його рідним і близьким.

В. І. Старостенко